

קלח:

ראשית הגז פרק אחד עשר חולין

מסורת הש"ס

עין משפט
נר מצוה

א א מ"י פ"ג מהלכות
שחיטה ה"ג ב סמג
שפן פ"ה
ב ב מ"י ט"ז הלכות
והטעם שם טו"ע י"ד
פ"ד ר"ג ט"ז
ג ג מ"י ט"ז טו"ע ט"ז
ט"ז פ"ה
ד ד ה מ"י ט"ז ט"ז
טו"ע ט"ז פ"ה
ה ו מ"י פ"ג מהלכות
שחיטה ה"ג ט"ז

אלמא מתנות דבהן לא טובני אינשי. פירוש לא מונני כמו לא זבני דמי היכי דכשלקת ממנו במשקל מנכה לו משום דכשאלמר ליה מוכר לי לטרא בער לא רצה לקנות מתנתו ה"ג מתני' שיר אלל מוכר הוי כלוקח הימנו במשקל ולא זבין מתנה דכהן אלל בשלם שיר כלום לא שייך לומר לא זבין שהרי קנה הכל ומיהו הא דקאמר דאלל מוכר מתנה דכהן לא זבני לך לא א"ש:

הדרן עלך ראשית הגז

שילוח הקן. דבר מראשית הגז. וה"ה לזכ ממתנות ומדא מינייהו נקט:

כל היבא דתנן בחולין ובמוקדשין צ"ע ב"ר. ממה כיון (א) דלחין

חילוק בין חולין ומוקדשים אלל גביר הנשה וזבאוו ואת זבני א"כ הכי נמי היה מצי למימר איפכא שלא לצורך לזכ מאותו ואת זבני וי"ל דכיון דמדום הוא בזבאוו שהוא שלא לצורך כמפרש ואילל ולא מי אוקימנא כו' ניהא טפי לומר לזכ מאותו דכך שהיימי סבור שהוא לצורך והוא שלא לצורך: **מאי** טעמא אוקימנא דאי משום דקשיא אן כו'. דהא דאשמועינן בולדות קדשים במצי אמנן או צהוינן את קדושין היה מצי לאשמועינן בעלמא בלא גיד הנשה אלל אידי דמנא לצורך תנא נמי שלא לצורך ומי מתניין לה בולדות קדשים כיון דמזנין לפירושי דאשמועינן מדום קלח: **צ"ח** זה שאין אתה מצווה לשלחו אלא להביאו י"ד גובר. ופ"ה טעמא משום דלא אמרה מורה שלא לתקלה וקשה מדא לישנא לא משמע דהכי ועוד דמסיק ומתקי לה בלא גמיר דמי וא"כ אין צו תקלה וגרסה דפשיטיה דקרא דריש דמשמע דבמדיי סיכול לשלחו משמע אלל הקדש מזה להביאו ליד גובר ופירש בגוונטרם מתקח לך לא מצי לאחויי דהא א"כ צ"ע תריס לא מועליס ולא נהיט וט"ע דבקדשי בדיק הבית מועליס מתניין אידי בקדשי מונח לך"ע ולא פליגי בסמוך אלל בקדשי בדיק הבית ולצהו לא מצי ממעט מתקח לך ומיהו לשון להביאו ליד גובר אין מיושב כל כך דגובר לא שייך אלל בקדשי בדיק הבית: כיון

גובר אמר רבינא והלכך עוף טהור רבינא שלח תשלח את האם במי שאתה מצווה לשלחו יצא זה שאי אתה מצווה לשלחו אלא להביאו ליד

וכי לא שיר מייד הלוקח ולא משום דחויב המילה עליה דלאו לאתך הוא אלל משום דזה לא מוכר לו חלקו של כהן: **יוטונו**. לוקח לכהן ואין הטבח מנכה לו כלום לפי שלא מוכר לו את המתנות מסתמא: **לקח הימנו במשקל**. דהשתא ודאי זבין ליה: **מנכה לו מן הדמים**. משנשתמטו וכו' הכהנים במתנותיהן והדין על הטבח. וזבני ראשית הגז ודאי אם פירש לו הכל אי מוכר לך אין כאלן לכהן כלום על זה הואיל ועד שלא נגזרה נמכרה לא חל עליה חובת ראשית הגז דלא קרינא ביה גז לאתך וטעמא דמתני' משום דלא זבניה ולטעמיה דרב חסדא אפילו פירש ליה יחזיב ליה ולאו מילתא היא(א):

הדרן עלך ראשית הגז

שילוח הקן. אלל לא במקדשין. בגמ' וקלט. מפרש היכי דמי מוקדשין: ואינו נוהג אלל בשאינו מומן. דכתיב (דברים כז) כי יקח: **שקנו כפרים**. שמכרו ואלאו מן הבית ואין חזרות לבית ונעשו מדבריות ופירש לאו מומן הוא שיכולים הם לזרוא אלל אם צבית קנו פטור: קנו כסוך הכיס. שלא מכרו: וכן יוני הרסאיס. שדרכם ליגדל עם זני אלס פטור: **עוף טמא פטור**. כדמפרש בגמרא(א) לפור"ט טהורה ולא טמאה: **עוף טמא רובץ על ביני עוף טהור**. אע"ג דמינא דאפרות צר שילוח הוא: פטור. דקן לפיר"ט צענין ששהא האס התקנת לפור טהורה. ועוף טהור הרובץ על ביני עוף טמא נמי אע"ג דקן לפור הוא פטור כדמפרש בגמרא(א) ואת הבנים תקח לך(ב) ולא לכלבך ובגמרא וקמ: פריך מכלל דעוף טהור הרובץ על ביני מין אחר כמותו טהור מייד: קורא. עוף טמא הוא ודרכו לרבוץ על ביני אחרים: **וכר פטור מלשלת**. כדליף טעמא בגמ' (א) **גמ' רבי אבין ורבי מישא**. מפרשי הך מתניתין דכסוי הדס(א) וזבאוו ואת זבני הנשה(ב) והדורע והלחיים(ג) וראשית הגז(ד) ושלות הקן דתנן בזבאוו בדרך ובחולין צבני הבית ושלא צבני הבית בחולין ובמוקדשין מר פירש מדא ומר פירש חדא ולא פליגי ותרוייהו קא מפרשי לאידך וצריכין אזי לומר דבר בשם אומר: **כל היבא דתנן בארץ ובחורל**. בהך פירקין: **שלא לצורך**. הוא ללא חובת קרקע וניהו אלל חובת הגוף ונהגמ כלל מושבות כדליף צפ"ק דקדושין (דף ל"א): **לזכ מראשית הגז לפוקי מדרכי אלעאי**. דמקיש לה לתרומה (ק"ג). וה"ה נמי במתנות נשנית לצורך דהא רבי אלעאי יליף מתנות

מראשית הגז (א) והא דנקט ראשית הגז משום דעלה א"ר אלעאי בדיחא דכאמר לעיל (א) רבי אלעאי אומר ראשית הגז אינה נוהגת אלל בארץ: **וכלל היבא דתני בחולין ובמוקדשין**. דהיינו גיד הנשה וזבאוו ואת זבני: **לצורך**. דלזכ ואת זבני אי לאו דאשמועינן ליה הוי אמרינא דלזכ ויהי נהג אלל במקדשין דהא בקדשים כתיב(ב) הילכך אשמועינן דניהג הוא בחולין כדאמר התם וזריסי הפסיק הענין וכ"ש הך דתנן אלל לא במקדשין לצורך הוא דאשמועינן חילוק: **בר מגיד הנשה**. דשלא לצורך מנייה דניהג הוא דפשיטא לן דמשום דלקדשיה לא לפקע איסור גיד הנשה מיניה: **ולאו הוא אוקימנא ליה**. כפרק גיד הנשה (ל"ג דף ט"ז): **בולדות קדשים**. דלחא לאשמועינן דחייב משום גיד ומוקדשין דכיון דאיסור מוקדשין קדים כדמפרש התם שזריכת הולך קודמת לגידין איצטרך לאשמועינן דלחא איסור גיד וחיל עליהו: ומשני מ"ט. דוחקת לאוקמה בדי משום דהיה קשיא לך למאי הלכתא מנייהו והשתא אמו רבי אבין ורבי מישא להקרי' למימר לא מדקח לאוקמה בדי דמיעקרא כי משקת התם פשיטא לאו קושא היא דהא איכא טובא דמתני שלא לצורך ואידי דמניניהו כל חדא וחדא כדלעיל לצורך תנא נמי בהן באידך שלא לצורך וה"ה למוקדשין אידי דמנייהו בזבאוו לצורך מנייהו נמי בהן שלא לצורך וכן צבני הבית משום אוחו ואת זבני מנייהו בזבאוו וכן חולין משום ראשית הגז: **שפירג את הנפש**. ואח"כ מרד ונמנא נקן: **פטור מלשלת**. הואיל וזכ קטלה הוא והכי דרשת ליה דקא בעי לשלח למקום הללה והאי לאו בר הכי הוא והכי דריש קרא שלח תשלח את הראוי לשלחו ואת שאין ראוי לשלחו אל תשלחנו: בר

(א) ופ"ה ט"ז לקמן קלט: ד"ה שפיר הדס. (ב) וקלט קלט. (ג) ולעיל פ"ה. (ד) ולעיל פ"ה. (ה) ז"ל מאי טעמא דש"ל. (ו) וקלט קמ"ג. (ז) ומכאן פ"ד ט"ז הפירש שייך ע"ד פ"ה. (ח) ויהא והכא היא כדכ"ה. (ט) וקלט קמ"ג. (י) וקלט קמ"ג. (יא) ודברים כ"ג. (יב) ז"ל טהור. ר"מ. (יג) ולעיל פ"ה. (יד) ולעיל פ"ה. (טו) ולעיל פ"ה. (טז) ולעיל פ"ה. (יז) ולעיל פ"ה. (יח) וקלט קמ"ג. (יט) ולעיל פ"ה. (כ) וקלט קמ"ג. (כ"א) ז"ל שור. (כ"ב) כדאי ליתא. (כ"ג) עין ש"ל. (כ"ד) ופ"ה הקוטנים שלפניו אינו ע"י הש"ל ופ"ה. (כ"ה) ומעלה י"ב.

תורה אור השלם
1. שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארבה ימיה: דברים כ"ז

הנהגות הב"ח
(א) תוס' ד"ה כל היבא וכו' ממה כיון דהא דלחין חילוק בין חולין ומוקדשין אינו אלל:

מוסף רש"י
משום דאיכא דשקע ליה איסור. איסור גיד הנשה ינהג ככחה משעה שט"ז (לעיל פ"ה)